

ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

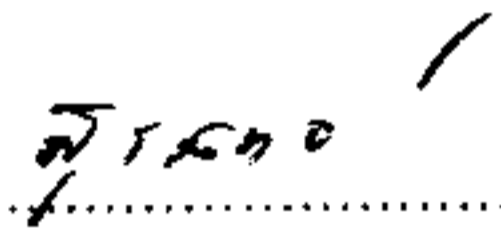
ชมนาด ตันติเสรี

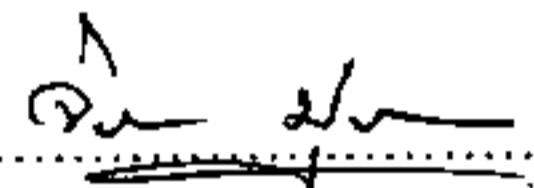
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2546

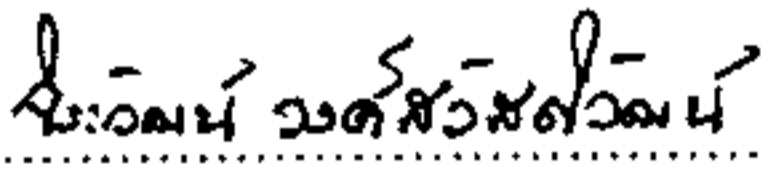
ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ :
กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ชมนาด ตันติเสรี
คณะพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร)

อาจารย์..........กรรมการ
(จระพร บุรณสิน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์)

ศาสตราจารย์..........รองอธิการบดี รักษาการแทนคณบดี
(ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่)

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2546

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	:	ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้เขียน	:	ชมนาด ดันติเสรี
ชื่อปริญญา	:	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)
ปีการศึกษา	:	2546

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนจำนวน 300 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจาก ผู้นำชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ประธาน อบต. เกาะเกร็ด ปลัด อบต.เกาะเกร็ด กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้ แนวประเด็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 21 – 40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนเกาะเกร็ดไม่เกิน 20 ปี

ปัจจัยด้านประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ ภายในชุมชน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยที่สุดจากสื่อโทรทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลาง และมีการยอมรับบทบาทของผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. และเจ้าหน้าที่ของรัฐ/ทททในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าประธานอบต./ปลัดอบต. และสมาชิกอบต. มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากที่สุด

ระดับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 64.0 มีการประเมินระดับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับสูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การยอมรับบทบาทของกำนันในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การติดต่อประสานงานกับชุมชนภายนอก และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความร่วมมือ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนเกาะเกร็ดให้มากกว่านี้และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านงบประมาณ บุคลากร และการประชาสัมพันธ์

2) ควรส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีความสามัคคี และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อีกทั้งมีการกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไปในทุกหมู่บ้าน

3) ผู้นำชุมชนควรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4) ควรเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน และพัฒนาสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น การสร้างเขื่อนเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม สร้างศาลาที่พักนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ABSTRACT

Thesis Title : The Potential of Local Communities in Developing Conservation Tourism
Case study : "Ko Kret" community, Amphor Pak Kret, Nonthaburi Province

Author : Chommanad Tantisare

Degree : Master of arts (Social Development)

Academic year : 2003

The purposes of the study are to determine : 1) The potential of the "Ko Kret" community, Amphor Pak Kret, Nonthaburi Province in developing conservation tourism 2) The factors affecting the potential of "Ko Kret" community in developing conservation tourism 3) The problem and obstacles to the development of conservation tourism by the "Ko Kret" community as well as suggestions by local community members. There are 300 subjects in the study. The research instrument is a questionnaire and the data is processed using Pearson's correlation coefficient. In addition, nine community leaders were interviewed. They are the Head of the Tambon Administrative Council, the Deputy Head of the Tambon Administrative Council, the Leader of the Tambon, Village Leader, and Deputy Village Leader. The results of the in-depth interviews are as follows:

Most of the subjects were female, aged 21-40. They had completed school up to lower secondary level and were currently employees who had no part-time jobs related to the tourism business. Their average monthly income was not higher than 5000 baht and had not lived in the community for more than 20 years

It was found that most of the subjects were not members of any groups in the community. Television was their main source of information about conservation tourism.

Their participation in developing conservation tourism was also moderate. They understood the roles of community leaders such as Tambon Leader, Village Leader, Deputy Village Leader, as well as government officers and authorities from the Tourist Authority of Thailand (TOT) in developing conservation tourism at moderate to low level. The head of the Tambon Administrative Council, the Deputy Head, and the members of the administrative council were regarded as the people most responsible for developing conservation tourism.

Almost two-thirds (64 percent) of the subjects thought that the community's potential for conservation tourism was high

Factors related to the potential of the community in developing conservation tourism were the understanding of conservation tourism, participation in developing conservation tourism, recognition of the role of the Tambon Leader in developing conservation tourism, the roles of community leaders, contact with personnel from outside the communities, and support from sectors outside the communities.

Suggestions are as follows.

1) Sectors involved should provide more cooperation and support for the continuous development of conservation tourism, especially by providing money, personnel, and promotion activities.

2) Sectors involved should create harmony and unity among local people and allow them to participate in developing conservation tourism. The development of conservation tourism should be introduced to every village.

3) Community leaders should be knowledgeable about the development of conservation tourism.

4) Sustainable development of conservation tourism should be emphasized. Infrastructure such as dams for flood prevention and shelters for tourists should be considered.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูล คำปรึกษา ความคิดเห็น และกำลังใจ ของบุคคลหลายท่าน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณปู่ คุณย่า คุณป้า คุณอาที่คอยเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจผู้เขียนเป็นอย่างดีตลอดมา รวมทั้งด.ช.กำชัย และ ด.ญ.พาขวัญ ตีรพันธ์สกุล น้องชายและน้องสาวที่น่ารักที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ อ.จิระพร บุรณสิน ที่ได้สละเวลากำลึงกาย และกำลังใจในการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร และ ผศ.ดร.จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้องแห่งวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสมชาย ทัดซัง, คุณเชินต์ กะรัตน, คุณเรวัตกร สุกทอง, คุณสุรจิตต์ ชื่นพันธ์, คุณอำนาจ กลั่นคุ้ม, คุณปราโมทย์ เรืองโรจน์, คุณทัศนีย์ แผงรอด, คุณคำรณ อึ้งขาง และคุณมรกต บุญส่ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา และขอขอบคุณชาวบ้านตำบลเกาะเกร็ดทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณกนกพร คุณรัชตะไพโรจน์, คุณเกศสิรินทร์ แพทอง, คุณสมบูรณ์ จิตชาญวิชัย และเพื่อนนักศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และให้กำลังใจด้วยความจริงใจ ขอขอบคุณคุณชุติมา ทองนาค, คุณสหพัฒน์ วงศ์ชัยสุเวช, คุณสิรินภรณ์ บุญสำเร็จ, คุณจิระพันธ์ สอนธรรม, คุณอุษา อ่อนสง และคุณอรวรรณ แซ่ซัง เพื่อนร่วมรุ่นมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่เป็นกำลังใจที่ดีมากแก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลงเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คงก่อให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการแก่บุคคลที่สนใจและนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนอื่น ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป

ชมนาด ตันติเสรี

กันยายน 2546